

Kis helyen is sok zöldséget termelhetünk magunknak

Nagyjából 130 négyzetméternyi kert már jó annyi zöldség megtermeléséhez, amennyi elég egy négytagú családnak. Ráadásul organikus módon, vegyszerek alkalmazása nélkül. A trükk a növénytársításban rejlik, amelyhez rajzos tervezési segítséget adunk kezdődnek és haladóknak.

Hogyan lehet a legtöbbet kihozni a háztáji kertből? A magyar kertészeti szakirodalom 150-200 négyzetméteres veteményest javasol egy négytagú család számára. Ugyanerre a célra a 40 négyzetmétert is elegendőnek találta a tesztjeinken a legjobbnak bizonyult internetes kerttervező szoftver, az amerikai Smart Gardener (a 40 m²-hez jön az ösvények által lefedett terület), mert figyelembe veszi az időbeliséget is, hogy

betakarítás után az ágyásba ismét lehet ültetni. A különbség az organikus szemléletben rejlik, amelynek egyik alappillére a növénytársítás. Ez lehetővé teszi a veteményeságyások megosztását, azaz megfelelő társításban a növények sokkal kisebb területen ültethetők, mert táplálják, védik és serkentik egymást. Ebben az anyagban ehhez a kertészkedési módszerhez adunk tippeket, kerttervvel, ültetési ajánlóval a fontosabb zöldség-fűszer társítások bemutatásával. Az elérhető hozam a napi zöldségfogyasztást fedezi. Érdemes kihasználni a ház körül adódó négyzetmétereket: növénytársítással, hiszen egy ekkora területen meg lehet termelni 200-240 kilogramm zöldséget az egész családnak, és ha a kert beindul, még többet is.

Kis területen nagy hozam

A társítások egyik legismertebb példája a három nővér ültetési mód, amelyet még az amerikai indiánok fejlesztettek tökélyre. Ők egy fészekbe ültették a babot, a kukoricát

és a tököt. A bab ugyanis nitrogénmegkötő tulajdonsága révén a növekedési szakasz lezárulta után táplálja a neki támasztékot nyújtó kukoricát. A kukorica tövébe ültetett tök talajtakaróként viselkedik, és nem engedi kiszáradni a földet. A szakirodalom sok ehhez hasonló trükköt ismer. A snidling például serkenti a paradicsom

növekedését, és javítja az ízét, távol tartja a kártevőket, a molytetveket és az aknázólegyeket. A torma növeli a burgonya betegségekkal szembeni ellenálló képességét, és az erősen csípős zöldséget nem kedveli a burgonyát károsító kolorádóbogár. A rozmaring elűzi a káposztalegyet, a hagyma- és répalegyeket pedig úgy zavarhatjuk meg, hogy vegyesen ültetjük a két növényt. A paszternák gyökere rovarölő hatású, olyannyira, hogy organikus permetlé is készíthető belőle. A társítás nem csak a kártevők ellen hasznos. A tárkony dajkanövény, segíti más növények növekedését. A borsó árnyékot nyújt a spenótnak, hogy a levelei zsengék maradjanak, a spenót pedig segíti más magok csírázását. További jó szomszéd a fejes saláta és a borsó, a paradicsom és a fokhagyma, az uborka és a karalábé.

A növénytársítás lehetőséget teremt arra, hogy vegyszerek alkalmazása nélkül is jó minőségű zöldségeket termeljünk - igaz, cserébe sokkal több gyomtalanító kapálást igényel a kiskert. A legfontosabb zöldség-fűszernövény párosokat az 1. számú mellékletben található táblázatban foglaltuk össze, amelyben arról tájékozódhat, hogy melyik zöldség- és fűszernövény passzol a legjobban?

Hogyan tervezzünk zöldségeskertet?

A 2. számú mellékletben található 130 négyzetméteres kerttervünk elkészítéséhez megbecsültük a várható zöldségfogyasztást és a szükséges vetőmagigényt a család létszáma szerint, ezért kezdőknek nagyon praktikusak.

Mintakertünk keleti tájolású, azaz a kert vége, a paradicsomágyások felé tekintve bal kézre esik észak. Ez befolyásolja az ültetési rendet. A magasabb növésű kukorica került az északi oldalra, hogy ne árnyékolja az alacsonyabb növényeket. Középre a közepes, a déli oldalra az alacsonyabb növények kerültek.

Az ágyások mérete nagyjából szabványos, hogy jövőre cserélgetni lehessen a növényeket a vetésforgónak megfelelően. Igyekeztünk a sok locsolást igénylő fajtákat a képzeletbeli ház felőli, azaz nyugati oldalra tenni, hogy minél közelebb legyen a háztetőről gyűjtött esővíz - a zöldség ugyanis szereti a gyakori locsolást. A paradicsomot pedig a kerítés mellé ültettük, hogy megtámassza.

Az ágyások legfeljebb egy méter szélesek, hogy ne kelljen belépni a növények közé. A zöldségeknek laza szerkezetű talaj kell, és ha már fáradságos munkával felkapáltuk, ne tömörítsük vissza taposással. Az ágyások között általában fél méter széles ösvényt hagytunk, leszámítva a főbb útvonalakat, amelyek egy méter szélesek, hogy legyen hely közlekedni a talicskával. Ebbe szedjük a terményt, gyűjtjük be a komposztálandó nyesedéket, gazt. A 3. számú mellékletben található táblázatban az látható, pontosan mennyi helyet igényelnek a növények, és hogyan érdemes ültetni őket.

Komposztálás és közös vetőmagvásárlás

A kert végébe három komposztálókeretet terveztünk, hiszen az érés körülbelül egyéves időtartama alatt nem szabad már friss anyagot keverni a komposzthoz, új keretet kell kezdeni. Ekkora kerthez legalább három keret szükséges.

Fűszerekkel együtt 39-féle növényt válogattunk a mintakertbe. Ez első látásra soknak tűnhet, pedig nem az; kiegyensúlyozott étrendet tesz lehetővé. A szortiment nem tartalmazza a tartósítással, savanyítással télire eltehető zöldségek mennyiségét, ezzel lehet az ágyások számát szaporítani. Az anyagban található tervet tehát érdemes tovább alakítani az egyéni igényeknek megfelelően.

A zöldségtermesztés alapjainak elsajátításában remek segítség a *Zöldségtermesztők kézikönyve*, amely részletesen elmagyarázza a szükséges teendőket, illetve ajánljuk Gertrude Franck interneten szintén elérhető *Öngyógyító kiskert* című könyvét. És még egy tipp: a szaküzletekben vagy áruházakban kapható vetőmag zacskóként kétszáz ma-

got is tartalmazhat, fajtától függően. Érdemes tehát három-négy családnak összefognia, és leosztani, ki milyen vetőmagot szerez be, majd utána szétporciózni.